

**BIBLI(O)GRÓD MIEJSKIEJ
I POWIATOWEJ
BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
W NOWYM TOMYŚLU**

**DIAGNOZA SPOŁECZNA – RAPORT
KOŃCOWY**

JAN ELBANOWSKI

MANUFATURA BADAWCZA „BATYSKAF”

Warszawa, czerwiec 2022

1. Spis treści

2.	Wstęp	2
2.1.	O projekcie	2
2.2.	Cele badania i pytania badawcze	2
2.3.	Metodologia	3
	Metoda ilościowa:	3
	Metoda jakościowa:	3
3.	Główne wnioski	5
3.1.	Ocena projektu	5
3.2.	Wykorzystanie przestrzeni	5
3.3.	Zaaranżowanie przestrzeni.....	6
4.	Wyniki szczegółowe.....	8
4.1.	Czy mieszkańcy Nowego Tomysła i przedstawiciele relewantnych instytucji kultury uważają, że taka przestrzeń jest potrzebna?	8
4.2.	W jaki sposób mieszkańcy najchętniej wykorzystywaliby tę przestrzeń? Raczej jako miejsce spędzania czasu indywidualnie czy w ramach uczestnictwa w zorganizowanych imprezach?.....	9
4.3.	Jakie elementy zaaranżowania tej przestrzeni mieszkańcy uważają za najważniejsze i najbardziej potrzebne?.....	11
	Estetyka i charakter	11
	Spokój i bezpieczeństwo	11
	Aktywności	12
	Wspólnotowość.....	12
	Podsumowanie	12
4.4.	Jakie z proponowanych imprez zyskałyby zdaniem mieszkańców i instytucji na przeniesieniu na tę nową przestrzeń?	13
4.5.	W jaki sposób nowa przestrzeń przyczyni się do poprawienia oferty biblioteki i skuteczniejszego docierania do mieszkańców i czytelników?	13
	Załącznik 1. Demografia uczestników badania.....	16
	Komponent ilościowy	16

2. Wstęp

2.1. O projekcie

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu w partnerstwie z Ośrodkiem Działaj Lokalnie KOLD i Szkołą Podstawową nr 3 im. F. Szołdrskiego w Nowym Tomyślu przygotowuje projekt Bibli(o)gród, który został zgłoszony do VIII edycji programu „Lokalne Partnerstwa Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności”¹. Celem projektu jest wspólne działanie partnerów na rzecz dobra wspólnego, zbudowanie długofalowego partnerstwa oraz zaktywizowanie społeczności lokalnej skupione na kooperacji przy zagospodarowaniu przestrzeni za Biblioteką i muszlą koncertową tak, by służyła czytelnikom i mieszkańcom – stała się zielonym miejscem wypoczynku, spędzenia czasu i przestrzenią dla różnego rodzaju imprez i wydarzeń kulturalnych (nie tylko tych organizowanych lub współorganizowanych przez Bibliotekę).

Wedle planów nowej przestrzeni znajdzie się dużo zieleni, ławki do siedzenia, oświetlenie oraz wiele propozycji spędzania wolnego czasu: stoliki szachowe, regały do wymiany książek, system wystawowy, miejsce dla najmłodszych.

2.2. Cele badania I pytania badawcze

Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców Nowego Tomyśla (i potencjalnych przyszłych gości przestrzeni Bibli(o)grodu o projekcie realizowanym przez MiP Bibliotekę w Nowym Tomyślu: na ile ich zdaniem w mieście brakuje obecnie przestrzeni o podobnym charakterze, na jakie ich potrzeby mogłaby odpowiadać i jakimi elementami oferty kulturalnej Biblioteki są szczególnie zainteresowani. Do badania włączeni zostali również inni interesariusze – przedstawiciele instytucji samorządowych i kulturalnych działających w mieście i jego okolicach, którzy mogą wykorzystać Bibli(o)gród jako nową lokalizację już organizowanych imprez lub miejsce stwarzające możliwości dla nowych inicjatyw.

W tym kontekście sformułowane zostały następujące pytania badawcze:

1. Czy mieszkańcy Nowego Tomyśla i przedstawiciele relewantnych instytucji samorządowych i kulturalnych uważają, że taka przestrzeń jest potrzebna? Jakie grupy (mieszkańcy / instytucje, kategorie wiekowe) są nią szczególnie zainteresowane?
2. W jaki sposób mieszkańcy najchętniej wykorzystywaliby tę przestrzeń? Raczej jako miejsce spędzania czasu indywidualnie czy w ramach uczestnictwa w zorganizowanych imprezach?
3. Jakie elementy zaaranżowania tej przestrzeni mieszkańcy uważają za najważniejsze i najbardziej potrzebne?
4. Jakie z proponowanych imprez zyskałyby zdaniem mieszkańców i instytucji na przeniesieniu na tę nową przestrzeń?
5. W jaki sposób nowa przestrzeń przyczyni się do poprawienia oferty biblioteki i skutecznego docierania do mieszkańców i czytelników?

¹ <https://pafw.pl/program/rozwoj-spolecznosci-lokalnych/lokalne-partnerstwa-pafw/>

2.3. Metodologia

W ramach badania wykorzystano zarówno metodę ilościową, jak i jakościową. Ze względu na ograniczone ramy czasowe i organizacyjne zastosowany został celowy dobór próby badawczej tak, by dotrzeć do osób zainteresowanych ofertą MiP Biblioteki w Nowym Tomyślu oraz życiem lokalnej społeczności (komponent ilościowy) oraz przedstawicieli konkretnych instytucji miejskich i samorządowych, które są organizatorami wydarzeń i kształtują kulturalny krajobraz miasta (komponent jakościowy). Ze względu na powyższe ograniczenia analiza danych zastąpiona została konsultacją online z przedstawicielkami Biblioteki dla doprecyzowania sytuacji wyjściowej przed projektem, jaką wartość dodaną wniesie do miejskiego krajobrazu w Nowym Tomyślu oraz jaka jest wizja tego w jaki sposób ma odpowiadać na potrzeby lokalnej społeczności.

Metoda ilościowa:

- Ankieta internetowa (CAWI) – była dostępna w dniach 24.05-06.06 na platformie Google Forms. Link do ankiety został umieszczony na stronie internetowej MiP Biblioteki, jej profilu na portalu Facebook oraz profilach Gminy Nowy Tomyśl, Powiatu Nowy Tomyśl oraz Nowotomyskiego Ośrodka Kultury na portalu Facebook². We wspomnianym okresie wypełniły ją w sumie 144 osoby.
- Ankieta papierowa (PSAQ) - o tożsamej treści do ankiety internetowej, dostępna była dla czytelników Biblioteki w dniach 24.05-06.06. W tym czasie wypełniły ją 94 osoby. Obie ankiety były opatrzone krótkim wstępem z opisem nowej przestrzeni i były anonimowe dla wszystkich respondentów. Ankieta została zrealizowana w wersji papierowej i online by zapewnić dostęp do niej jak najszerszej grupie osób, w tym osobom starszym, które rzadziej korzystają z Internetu.
- Wywiad kwestionariuszowy (PAPI) – tj. sonda uliczna – zrealizowana w dniach 30-31.05 w przestrzeni miejskiej wokół Biblioteki oraz podczas porannych zajęć w Domu Dziennego Pobytu w Nowym Tomyślu. Celem tego elementu było dodatkowe dotarcie do ważnych z punktu widzenia projektu grup (okoliczni mieszkańcy, seniorzy) również poza budynkiem biblioteki. W scenariuszu wykorzystano pytania z ankiety z prośbą do realizujących badanie w terenie, aby odpowiedzi respondentów były przyporządkowywane do zamkniętej kafeterii. We wspomnianym okresie odpowiedzi udzieliły 33 osoby.

Próba badawcza w prezentowanych wynikach każdorazowo wynosi 271, chyba że na wykresie zaznaczono inaczej.

Metoda jakościowa:

- Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) –5 os., zrealizowany 09.06 w budynku Biblioteki.

²Konsultacja strony 10.06.2022: <https://www.facebook.com/search/top?q=gmina%20nowy%20tomy%C5%9Bl>
<https://www.facebook.com/Powiat-Nowotomyski-556128131091163>
<https://www.facebook.com/nowotomyskiosrodekultury.nok>

Do udziału w badaniu zaproszeni zostali przedstawiciele (a właściwie przedstawicielki) różnego rodzaju instytucji związanych z organizacją wydarzeń w Nowym Tomysłu i współpracujących z Biblioteką. W tym gronie znalazły się:

1. Zespół Szkół nr 1 (współpracuje z biblioteką, uczniowie brali udział m.in. w programie Równać Szanse, w zajęciach z kodowania, w warsztatach graficznych, lekcjach bibliotecznych).
2. Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomysłu (zajmuje się przede wszystkim zabezpieczaniem imprez i działaniami profilaktycznymi).
3. Urząd Miejski (współpracował z biblioteką m.in. w ramach Europejskiego Dnia Zrównoważonego Transportu) – przedstawicielki Wydziału Turystyki i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Nowym Tomysłu oraz Wydziału Komunalnego, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Nowym Tomysłu.
4. Nowotomyski Ośrodek Kultury.

3. Główne wnioski

3.1. Ocena projektu

- Choć w Nowym Tomysłu istnieją tereny zielone i miejsca organizacji masowych imprez (dwa parki, skwery przy Sądzie Rejonowym, na Placu Niepodległości, przy kościele na Placu Chopina), to jednak wyraźnie brakuje nowoczesnie zagospodarowanej i bardziej kameralnej przestrzeni, która byłaby dla mieszkańców miejscem spotkań i spędzania wolnego czasu. Uczestnicy badania byli w tej kwestii niemal jednomyślni – 99,6% ankietowanych odpowiedziało, że odczuwają brak takiego miejsca, w tym aż 88,6% wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak”. Równie pozytywnie do projektu odnieśli się wszyscy uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego, przedstawiciele różnego rodzaju instytucji zaangażowanych w organizację wydarzeń w Nowym Tomysłu.
- Uczestnicy badania zostali również zapytani o szerszą ocenę oferty kulturalnej Biblioteki, która ma być gospodarzem i animatorem Bibli(o)gradu. 98,2% oceniło ją pozytywnie, w tym aż 70,5% bardzo pozytywnie. Jedynie 1,8% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”, zaś nikt nie odniósł się do działań Biblioteki krytycznie. Ten poziom zaufania do Biblioteki i wysoka ocena jej dotychczasowych działań tworzą kapitał, który może przyczynić się do popularności zarówno Bibli(o)gradu jako miejsca, jak też organizowanych w nim wydarzeń.

3.2. Wykorzystanie przestrzeni

- Największy odsetek respondentów ankiety (odpowiednio 45,4% i 44,3%) najchętniej spędzałby w Bibli(o)gradzie czas ze swoimi znajomymi lub z członkami rodziny. Nieco mniej osób (35,1%) widzi tę przestrzeń jak miejsce, w którym mogłoby spędzać czas z dziećmi lub indywidualnie (31,7%). Stosunkowo najmniej respondentów (18,5%) postrzega zaś Bibli(o)gród jako przede wszystkim atrakcyjną przestrzeń dla spotkań ze swoimi partnerami.
- Ponad połowa ankietowanych (56,8%) najbardziej zainteresowana jest spokojnym odpoczynkiem (np. z książką w ręku). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych (odpowiednio 49,8% i 47,2%) najchętniej brałby udział w warsztatach i zajęciach plenerowych oraz różnego rodzaju piknikach i innych tego typu wydarzeniach. 36,2% widzi Bibli(o)gród przede wszystkim jako miejsce czasu spędzanego z dziećmi, zaś 22,9% interesują kiermasze.
- Rozproszony rozkład odpowiedzi na dwa powyższe pytania pokazuje, że Bibli(o)gród, jeśli ma być miejscem atrakcyjnym dla szerokiego grona mieszkańców, powinien być miejscem możliwie inkluzywnym – przyjaznym zarówno dla spotkań w gronie znajomych, zabawy z dziećmi, jak i też pozwalającym na indywidualne spędzanie tam czasu. Ta inkluzywność powinna znaleźć odzwierciedlenie w samej aranżacji przestrzeni tak, by była ona przyjazna dla różnych grup gości korzystających z niej jednocześnie i łączyła, a nie antagonizowała.
- Należy również zachować proporcję pomiędzy bogatym i różnorodnym kalendarzem imprez (tak, aby Bibli(o)gród kojarzył się z ciekawymi wydarzeniami), jak też relaksacyjnym charakterem (był również miejscem, do którego będzie można przyjść na chwilę po pracy i odpocząć z książką). Wagę dobrze rozplanowanego kalendarza podkreślali również przedstawiciele innych nowotomyskich instytucji kultury. Poza oczywistym (zapobieganie nakładaniu się imprez) warto zadbać o zachowanie odstępu czasowego pomiędzy

wydarzeniami o podobnym charakterze tak, by zminimalizować wewnętrzną konkurencję i nie zmniejszać przez to frekwencji podczas poszczególnych wydarzeń.

- Warto wzmianki są także wypowiedzi pokazujące, że uczestnicy badania chcą czuć się współgospodarzami tego miejsca – padały sugestie o zorganizowaniu wystaw prac mieszkańców, zarówno dorosłych, jak i dzieci. To cenne pomysły, które można połączyć z organizowanymi warsztatami np. rękodzieła i zapewnić chętnym możliwość zaprezentowania swoich prac. Włączenie do projektu mieszkańców jako współgospodarzy proponowali również przedstawiciele nowotomyskich instytucji. Pojawił się również pomysł zaproszenia do współpracy artystów związanych z Nowym Tomysłem, zarówno jako autorów prezentowanych tam wystaw, jak i autorów projektów konkretnych elementów wyposażenia (ławek, rzeźb, graffiti itp.).
- Przedstawiciele nowotomyskich instytucji biorących udział w badaniu widzą w nowej lokalizacji potencjał zarówno do realizacji własnych działań, jak i współpracy z Biblioteką przy organizacji wspólnych wydarzeń. Choć podkreślali, że to, które z dotychczas organizowanych przez te instytucje imprez znajdą w Bibli(o)gradzie nową lokalizację, zależy też w dużej mierze od finalnej aranżacji miejsca, to jednak już na tym etapie projekt okazał się inspiracją do konkretnych pomysłów.
- Planów na wykorzystanie Bibli(o)gradu przez samą Bibliotekę jest już bardzo wiele. Nowe miejsce pozwoli na przeniesienie w plener części imprez odbywających się dotąd w samym budynku Biblioteki (np. Tydzień Bibliotek, Narodowe Czytanie). Dzięki temu mają one szansę stać się bardziej inkluzywne i otwarte dla mieszkańców, zachęcając do spontanicznego udziału. Nowa przestrzeń stworzy również możliwości ich uatrakcyjnienia – Bibli(o)gród zapewni więcej miejsca na formy warsztatowe itp. Równocześnie już teraz powstają plany nowych działań, których realizacja nie była dotąd możliwa (np. kiermasze wystawiennicze i książkowe, koncerty „garażowe”, młodzieżowe grupy warsztatowe itp.).

3.3. Zaaranżowanie przestrzeni

- Wspólne dla uczestników badania są postulaty dotyczące estetyki miejsca – podkreślali oni, że zgodnie z tytułem projektu powinna być to atrakcyjna i nowoczesna przestrzeń, w której nie brakuje zieleni i kwiatów, z dobrze zaprojektowanym oświetleniem, budującym nastrój. Warto podkreślić, że są też liczne głosy o nawiązaniu w projekcie do nowotomyskiej tożsamości lokalnej: wykorzystania wikliny w formach małej architektury, siedziskach, donicach itp. W opinii przedstawicieli nowotomyskich instytucji ważne jest także, by zaaranżować tę przestrzeń w sposób, który zaprasza do jej odwiedzenia – prowadząca do niej alejka, estetyczne wejście itp.
- Kolejnym hasłem przewijającym się w wypowiedziach jest spokój i komfort. Uczestnicy ankiety często sugerowali umieszczenie tam wygodnych miejsc do siedzenia (ławek, foteli, hamaków, leżanek) otoczonych zielenią i regałami do bookcrossingu. Respondenci sugerowali też, by teren był możliwie odgradzony od ulicy tak, by ograniczyć hałas przejeżdżających samochodów.
- Uczestnicy wywiadu grupowego zwrócili uwagę również na kwestię bezpieczeństwa. Ich zdaniem powinien zostać opracowany regulamin miejsca, który uściślałby takie kwestie, jak wchodzenie na teren ze zwierzętami, godziny korzystania itp. Ten ostatni zapis wiąże się z kolejną rekomendacją dotyczącą odgradzenia miejsca i zamykania go na noc, by uniknąć

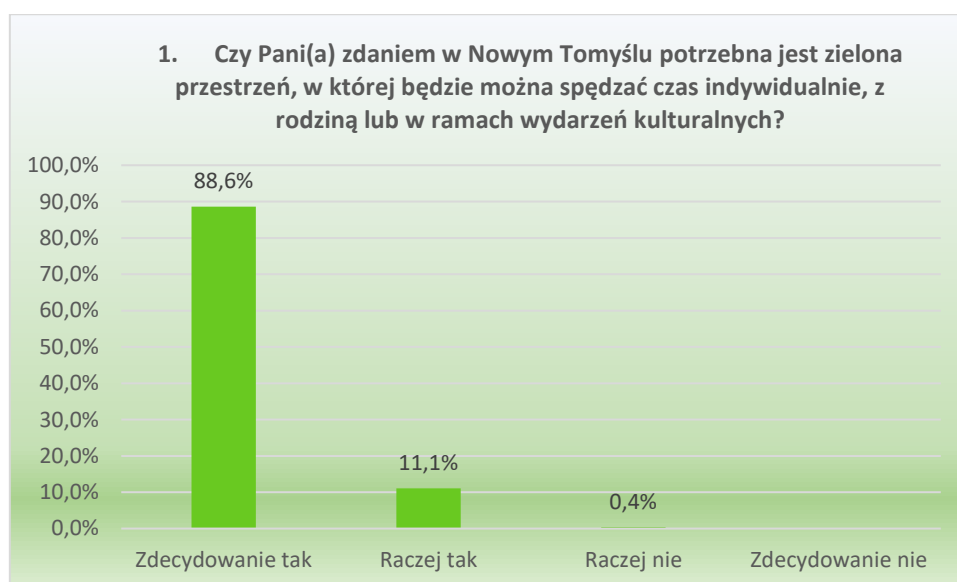
potencjalnych dewastacji. W gestii projektantów Bibli(o)grodu pozostaje zatem znalezienie kompromisu pomiędzy przestrzenią inkluzywną i zapraszającą do jej odwiedzenia, a bezpieczeństwem i troską o trwałość tego miejsca.

- Jak widać zatem, odpowiednie zaaranżowanie przestrzeni Bibli(o)grodu jest kluczowe w kontekście sygnalizowanych przez mieszkańców różnorodnych potrzeb i to od niego w dużej mierze zależy może popularność tego miejsca w przyszłości. Przedstawiciele nowotomyskich instytucji zaproponowali podział na strefy (dla dzieci / młodzieży / osób zainteresowanych spokojną lekturą) tak, by każda z tych grup mogła poczuć się swobodnie i komfortowo i by w pewien sposób ustrukturyzować wykorzystanie miejsca. Na etapie projektowania warto poświęcić temu zagadnieniu możliwie dużo uwagi tak, by znaleźć kompromis pomiędzy różnymi potrzebami i preferowanymi sposobami spędzania czasu lub też podjąć świadomą decyzję jakie grupy lub formy aktywności są z punktu widzenia Biblioteki najważniejsze w obrębie tego projektu i kogo przede wszystkim przyciągnąć ma Bibli(o)gród, a do jakiej grupy kierować wówczas inne działania Biblioteki.

4. Wyniki szczegółowe

4.1. Czy mieszkańcy Nowego Tomysła i przedstawiciele relewantnych instytucji samorządowych i kulturalnych uważają, że taka przestrzeń jest potrzebna?

W otwierającym ankietę pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy ich zdaniem w Nowym Tomysłu brakuje obecnie przestrzeni o takim charakterze, jak Bibli(o)gród. Uczestnicy badania byli niemal jednomyślni – 99,6% ankietowanych odpowiedziało, że odczuwają brak takiego miejsca, w tym aż 88,6% wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak”. Równie pozytywnie do projektu odnieśli się wszyscy uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego, przedstawiciele różnego rodzaju instytucji zaangażowanych w organizację wydarzeń w Nowym Tomysłu.

Choć w Nowym Tomysłu istnieją tereny zielone i miejsca organizacji masowych imprez (dwa parki, skwery przy Sądzie Rejonowym, na Placu Niepodległości, przy kościele na Placu Chopina), to jednak wyraźnie brakuje nowoczesnie zagospodarowanej i bardziej kameralnej przestrzeni, która byłaby dla mieszkańców miejscem spotkań i spędzania wolnego czasu. Zdaniem Urzędu Miasta:

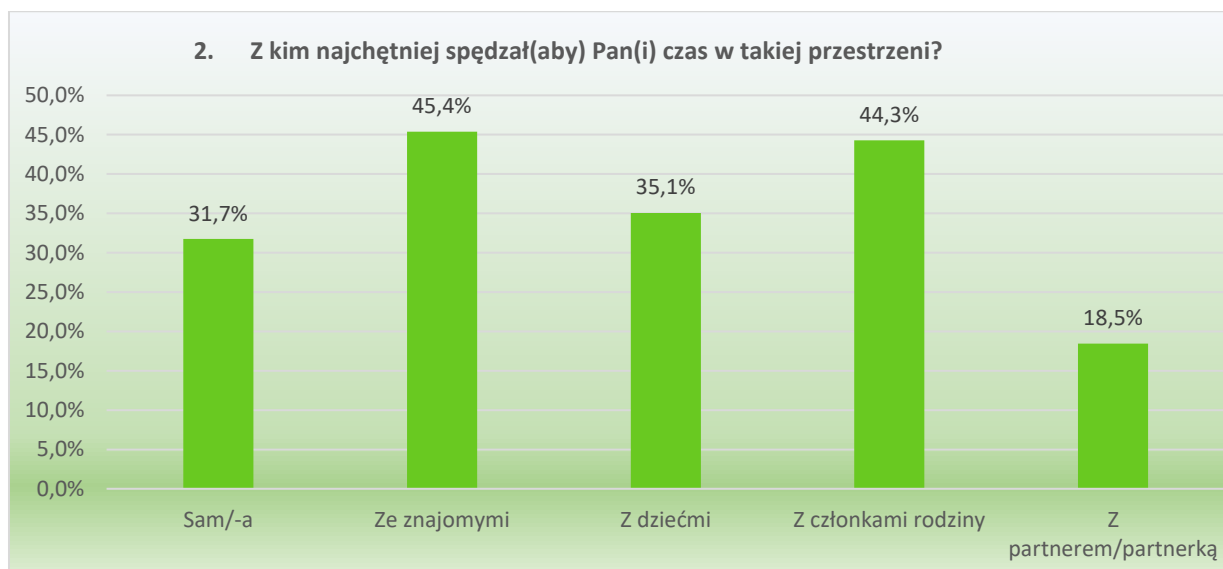
Bardzo potrzebna [jest] taka przestrzeń dla różnych grup. Przestrzeń w centrum miasta stwarza możliwość, że trafią tam też przypadkowi przechodnie, będą mogli tam odpocząć, poczytać, zrelaksować się w otoczeniu zieleni.

Przedstawicielka Nowotomyskiego Ośrodka Kultury podkreśliła też, że ważne jest iż ta przestrzeń będzie kojarzona z konkretnymi instytucjami, które są jej gospodarzami i się nią opiekują.

Istotność tego zapotrzebowania wśród lokalnej społeczności pokazują również odpowiedzi na dwa kolejne pytania badawcze.

4.2. W jaki sposób mieszkańcy najchętniej wykorzystywaliby tę przestrzeń? Raczej jako miejsce spędzania czasu indywidualnie czy w ramach uczestnictwa w zorganizowanych imprezach?

Największy odsetek respondentów ankiety (odpowiednio 45,4% i 44,3%) najchętniej spędzałby w Bibli(o)gradzie czas ze swoimi znajomymi lub z członkami rodziny. Nieco mniej osób (35,1%) widzi tę przestrzeń jak miejsce, w którym mogłoby spędzać czas z dziećmi lub indywidualnie (31,7%). Stosunkowo najmniej respondentów (18,5%) postrzega zaś Bibli(o)gród jako przede wszystkim atrakcyjną przestrzeń dla spotkań ze swoimi partnerami.

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie trzech najatrakcyjniejszych dla nich form aktywności w przyszłym Bibli(o)gradzie. Ponad połowa ankietowanych (56,8%) najbardziej zainteresowana jest spokojnym odpoczynkiem (np. z książką w rękę). Niewiele mniejszy odsetek ankietowanych (odpowiednio 49,8% i 47,2%) najchętniej brałby udział w warsztatach i zajęciach plenerowych oraz różnego rodzaju piknikach i innych tego typu wydarzeniach. 36,2% widzi Bibli(o)gród przede wszystkim jako miejsce czasu spędzanego z dziećmi, zaś 22,9% interesują kiermasze. Wśród odpowiedzi „inne” kilkakrotnie pojawiła się propozycja organizacji wieczorków tanecznych oraz koncertów.

Rozproszony rozkład odpowiedzi na dwa powyższe pytania pokazuje, że Bibli(o)gród, jeśli ma być miejscem atrakcyjnym dla szerokiego grona mieszkańców, powinien być miejscem możliwie inkluzywnym – przyjaznym zarówno dla spotkań w gronie znajomych, zabawy z dziećmi, jak i też pozwalającym na indywidualne spędzanie tam czasu. Ta inkluzywność powinna znaleźć odzwierciedlenie w samej aranżacji przestrzeni tak, by była ona przyjazna dla różnych grup gości korzystających z niej jednocześnie i łączyła, a nie antagonizowała.

Przykładowo zatem, kącik zabaw dla dzieci warto zaplanować w miejscu oddalonym (i być może częściowo oddzielnym) od przestrzeni przeznaczonej na lekturę i wymianę książek tak, by zapewnić dzieciom możliwość swobodnej zabawy, a gościom spragnionym chwili odpoczynku z książką komfortowe warunki lektury. To od wzięcia pod uwagę różnych preferencji i znalezienia kompromisu dla ich realizowania zależy bowiem, jak duże grono mieszkańców poczuje, że Bibli(o)gród jest miejscem dla nich i jak chętnie i często będą do niego zaglądać. W przeciwnym przypadku mieszkańcy szukający relaksu z książką (a stanowią oni ponad połowę respondentów) mogą zniechęcić się hałasem, a rodzice z dziećmi narażać się na komentarze, że to nie miejsce do głośnych krzyków i zabaw.

Warto również zachować proporcję pomiędzy bogatym i różnorodnym kalendarzem imprez (tak, aby Bibli(o)gród kojarzył się z ciekawymi wydarzeniami), jak też relaksacyjnym charakterem (był też miejscem, do którego będzie można przyjść na chwilę po pracy i odpocząć z książką). Wagę dobrze rozplanowanego kalendarza podkreślali również przedstawiciele innych nowotomyskich instytucji kultury. Poza oczywistym (zapobieganie nakładaniu się imprez) warto zadbać o zachowanie odstępu czasowego pomiędzy wydarzeniami o podobnym charakterze tak, by zminimalizować wewnętrzną konkurencję i nie zmniejszać przez to frekwencji podczas poszczególnych wydarzeń.

4.3. Jakie elementy zaaranżowania tej przestrzeni mieszkańcy uważają za najważniejsze i najbardziej potrzebne?

Respondenci ankiety i uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego zostali zapytani o ich propozycje i uwagi do projektu, przede wszystkim sugestie, co chcieliby zobaczyć w przestrzeni Bibli(o)grodu i jak urządzić to miejsce.

Estetyka i charakter

Wspólne dla uczestników są postulaty dotyczące estetyki miejsca – podkreślali oni, że zgodnie z tytułem projektu powinna być to atrakcyjna i nowoczesna przestrzeń, w której nie brakuje zieleni i kwiatów, z dobrze zaprojektowanym oświetleniem, budującym klimat miejsca. Warto podkreślić, że są też liczne głosy o nawiązaniu w projekcie do nowotomyskiej tożsamości lokalnej: wykorzystania wikliny w formach małej architektury, siedziskach, donicach itp. W opinii przedstawicieli nowotomyskich instytucji ważne jest także, by zaaranżować tę przestrzeń w sposób, który zaprasza do jej odwiedzenia – prowadząca do niej alejka, estetyczne wejście itp.

Część ankietowanych wspominała również o pomniejszych elementach małej architektury: poidelkach z dostępem do czystej wody, zarówno dla gości, jak i ich czworonożnych podopiecznych oraz zapewnieniu estetycznych koszy na śmieci i odchody zwierząt, by ułatwić mieszkańcom zachowanie Bibli(o)grodu w czystości.

Spokój i bezpieczeństwo

Kolejnym hasłem przewijającym się w wypowiedziach jest spokój i komfort. Uczestnicy ankiety często sugerowali umieszczenie tam wygodnych miejsc do siedzenia (ławek, foteli, hamaków, leżanek – tu znów wracał temat wikliny jako podstawowego materiału do wykorzystania) otoczonych zielenią i regałami do bookcrossingu. Respondenci sugerowali też, by teren był możliwie odgradzony od ulicy tak, by ograniczyć hałas przejeżdżających samochodów.

Opisaną w poprzednim podrozdziale wagę zorganizowania przestrzeni tak, by odpowiadała różnym potrzebom, dostrzegli również przedstawiciele nowotomyskich instytucji. Zaproponowali oni podział przestrzeni na strefy (dla dzieci / młodzieży / osób zainteresowanych spokojną lekturą) tak, by każda z tych grup mogła poczuć się swobodnie i komfortowo, i by w pewien sposób ustrukturyzować wykorzystanie miejsca.

Uczestnicy wywiadu grupowego zwrócili uwagę również na kwestię bezpieczeństwa. Ich zdaniem powinien zostać opracowany regulamin miejsca, który uściślałby takie kwestie, jak wchodzenie na teren ze zwierzętami, godziny korzystania itp. Ten ostatni zapis wiąże się z kolejną rekomendacją dotyczącą odgradzenia miejsca i zamykania go na noc, by uniknąć potencjalnych dewastacji. Ta mniej optymistyczna konstatacja wynika z doświadczeń różnych instytucji w zarządzaniu takimi ogólnodostępnymi miejscami. Równocześnie funkcjonariusze policji zapewnili, że będą się tym terenem opiekować w trosce o zapewnienie tam komfortu dla wszystkich gości.

W gestii projektantów Bibli(o)grodu pozostaje zatem znalezienie kompromisu pomiędzy przestrzenią inkluzywną i zapraszającą do jej odwiedzenia, a bezpieczeństwem i troską o trwałość tego miejsca.

Aktywności

Wśród propozycji dotyczących bardziej aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu w Bibli(o)gradzie pojawiły się pomysły na stoliki szachowe i przestrzenne szachy, plansze wystawowe oraz tablice do pisania / rysowania i – często wspomniany – kącik zabaw dla najmłodszych.

Zdaniem części przedstawicieli nowotomyskich instytucji taka przestrzeń doskonale nadaje się do spotkań w kameralnych grupach i integracji mieszkańców:

Mama uczestniczy w zajęciach Domu Dziennego Pobytu – seniorzy chętnie przyjdą w takie miejsce, żeby się spotkać w grupach 2-3 osobowych, poczytać prasę, ale też porozmawiać swobodnie (w czytelnicy raczej muszą zachować ciszę).

Pojawiały się również postulaty dotyczące kawiarni, ta jednak z pewnością byłaby wyzwaniem logistycznym i ekonomicznym dla Biblioteki. Tym niemniej być może w Nowym Tomyślu i okolicach są firmy lub restauracje, które w ramach umowy cateringowej zapewniłyby na czas weekendów małe stoisko-wózek z kawą, herbatą, gorącą czekoladą czy lodami. Zwłaszcza jeśli Bibli(o)gród będzie tłumnie odwiedzany, jest to pomysł, który warto mieć w pamięci.

W ankiecie pojawiały się również głosy dotyczące dostępności miejsca podczas różnych pór roku. Choć „ogród zimowy z kominkiem” brzmi bardzo kusząco, to jednak w ramach budżetu projektowego jest raczej nierealny. Warto natomiast wziąć pod uwagę odporność elementów małej architektury na warunki atmosferyczne jak też pomyśleć o – być może składanych – elementach zadaszenia, które chroniłyby przed słońcem lub deszczem.

Wspólnotowość

Warte wzmianki są również wypowiedzi pokazujące, że uczestnicy badania chcą czuć się współgospodarzami tego miejsca – padały sugestie o zorganizowaniu wystaw prac mieszkańców, zarówno dorosłych, jak i dzieci. To cenne pomysły, które można połączyć z organizowanymi warsztatami np. rękodzieła i zapewnić chętnym możliwość zaprezentowania swoich prac.

Włączenie do projektu mieszkańców jako współgospodarzy proponowali również przedstawiciele nowotomyskich instytucji. Ciekawym pomysłem jest choćby zorganizowanie małego ogrodu kwiatowo-zielonego, który byłby pod opieką szkolnej klasy biologicznej czy wykorzystanie tej przestrzeni na rozwój pasji do szachów (popularnej dyscypliny w nowotomyskich szkołach). Pojawił się również pomysł zaproszenia do współpracy artystów związanych z Nowym Tomyślem, zarówno jako autorów prezentowanych tam wystaw, jak i autorów projektów konkretnych elementów wyposażenia (ławek, rzeźb, graffiti itp.).

Podsumowanie

Warto wykorzystywać powyższe sugestie jako swego rodzaju bank pomysłów, które mogą być wykorzystane również przez inne instytucje kulturalne działające w Nowym Tomyślu. Dzięki temu Bibli(o)gród ma szansę stać się wspólną miejską przestrzenią pod patronatem Biblioteki, w której zarówno mieszkańcy, jak i inne instytucje będą czuły się współgospodarzami. To zaś może być czynnik istotny długofalowo, gdy planowane będą renowacje lub zmiany w tym miejscu – im większe grono

interesariuszy będzie postrzegało tę przestrzeń jako należącą również do nich, tym potencjalnie łatwiej będzie o nią dbać i w pełni ją wykorzystywać w ramach różnych imprez i inicjatyw.

4.4. Jakie z proponowanych imprez zyskałyby zdaniem mieszkańców i instytucji na przeniesieniu na tę nową przestrzeń?

Omówione wcześniej wyniki ankiety pokazują, że dla mieszkańców ważne są wydarzenia integrujące lokalną społeczność. Wśród ich propozycji pojawiały się zarówno formy warsztatowe (zajęcia jogi i tai-chi, spotkania dla seniorów, zajęcia plenerowe dla dzieci), jak i większe imprezy: potańcówki, koncerty kameralne, kino plenerowe, często łączone z dostępem do mini-gastronomii (warto podkreślić, że bezalkoholowej).

Przedstawiciele nowotomyskich instytucji biorących udział w badaniu widzą w nowej lokalizacji potencjał zarówno do realizacji własnych działań, jak i współpracy z Biblioteką przy organizacji wspólnych wydarzeń. Choć podkreślali, że to, które z dotychczas organizowanych przez te instytucje imprez znajdą w Bibli(o)grodzie nową lokalizację, zależy też w dużej mierze od finalnej aranżacji miejsca, to jednak już na tym etapie projekt okazał się inspiracją do konkretnych pomysłów. Na przykład przedstawicielka Zespołu Szkół nr 1 widzi Bibli(o)gród jako dobre miejsce dla kolejnej edycji Narodowego Czytania, a sam projekt jako motywację dla szkoły, by razem z Biblioteką stać się jego współgospodarzem. Z kolei Komenda Policji postrzega je jako atrakcyjną lokalizację dla prelekcji i spotkań z młodzieżą dotyczących bezpieczeństwa.

4.5. W jaki sposób nowa przestrzeń przyczyni się do poprawienia oferty biblioteki i skutecznego docierania do mieszkańców i czytelników?

Uczestnicy badania zostali również zapytani o szerszą ocenę oferty kulturalnej Biblioteki, która ma być gospodarzem i animatorem Bibli(o)grodu. 98,2% oceniło ją pozytywnie, w tym aż 70,5% bardzo pozytywnie. Jedynie 1,8% wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć”, zaś nikt nie odniósł się do działań Biblioteki krytycznie.

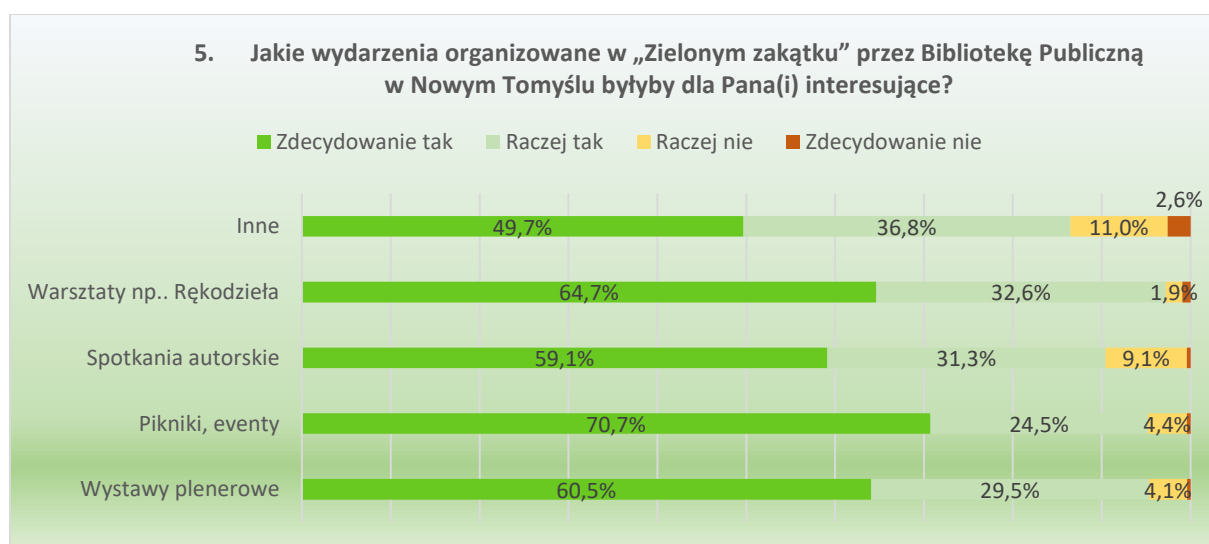

Co więcej, wśród odpowiedzi na pytania otwarte pojawiały się i takie świadczące o wysokiej renomie organizowanych przez Bibliotekę wydarzeń wśród mieszkańców:

Wiem, że jeżeli nowotomska biblioteka zabiera się za jakiegokolwiek działania, to są one doprecyzowane od początku do końca.

Kolejne pytanie było rozwinięciem wątku spędzania czasu w Bibli(o)grodzie. Respondenci zostali poproszeni o ocenę, na ile interesujące dla nich byłyby konkretne formuły wydarzeń organizowanych przez Bibliotekę.

Wszystkie spośród zaproponowanych rodzajów wydarzeń zostały przez większość respondentów uznane za interesujące, najbardziej pozytywnie – warsztaty oraz pikniki i eventy o podobnym charakterze. Nieco niższy odsetek odpowiedzi w przypadku np. spotkań autorskich pokazuje, że warto by Biblioteka traktowała tę przestrzeń jako okazję do wychodzenia poza wydarzenia stricte książkowe na rzecz szeroko rozumianej kultury i zapraszała do wykorzystania przestrzeni Bibli(o)grodu również inne instytucje.

Część respondentów dzieliła się również konkretnymi pomysłami na wydarzenia, które mogłyby być organizowane w nowej przestrzeni. Poza wspomnianymi już wieczorkami tanecznymi pojawiały się koncerty, wymiana roślin, zawody szachowe, lekcje plenerowe, spotkania seniorów oraz joga. Żadna z nich nie pojawiała się regularnie, należy je zatem traktować raczej jako luźne inspiracje, a nie sprecyzowane oczekiwania istotnej grupy mieszkańców.

O to, w jaki sposób Bibli(o)gród może wpłynąć na ofertę kulturalną Biblioteki, zostali zapytani również autorzy projektu. Tu konkretnych pomysłów na wykorzystanie Bibli(o)grodu jest już bardzo wiele. Nowe miejsce pozwoli na przeniesienie w plener części imprez odbywających się dotąd w samym budynku Biblioteki (np. Tydzień Bibliotek, Narodowe Czytanie). Dzięki temu mają one szansę stać się bardziej inkluzywne i otwarte dla mieszkańców, zachęcając do spontanicznego udziału. Nowa

przestrzeń stworzy również możliwości ich uatrakcyjnienia – Bibli(o)gród zapewni więcej miejsca na formy warsztatowe itp.

Równocześnie już teraz powstają plany nowych działań, których realizacja nie była dotąd możliwa:

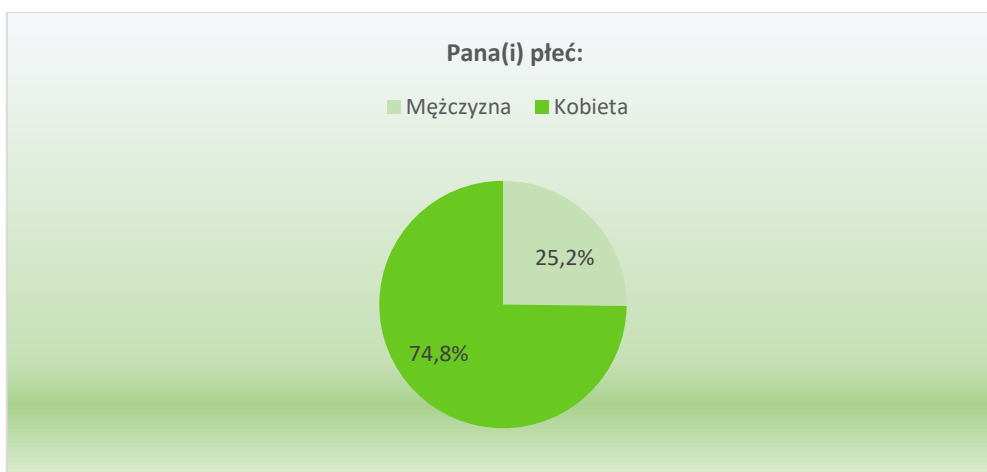
- Kiermasze wystawiennicze i książkowe - dotychczas brakowało na nie miejsca w Bibliotece, organizacja w plenerze daje szansę na zaproszenie większej liczby wystawców i przyciągnięcie większej liczby gości.
- Koncerty „garażowe” – to propozycja ze strony lokalnych szkół i młodzieży. Cykl kameralnych koncertów (również dla znajomych, najbliższej rodziny muzyków), spontaniczne próby utalentowanej młodzieży np. z Prywatnego Ogniska Muzycznego, Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nowym Tomysłu, oraz amatorów, solistów. Uczestnicy wywiadu wspomnieli o działającym w szkole Kopernik Band, który z pewnością byłby taką formą prezentacji zainteresowany.
- Projekt OKOlca sztuki – w lipcu zostanie rozstrzygnięte postępowanie grantowe z programu Równać Szanse, które ma pozwolić na jego sfinansowanie.
- Młodzieżowa grupa fotograficzna – inicjatywa, której celem jest utworzenie młodzieżowej grupy projektowej, w wieku od 13 do 19 lat, która wykona 12 fotografii z zainscenizowanymi scenkami. Efekty działań zostaną zaprezentowane w formie wystawy. Zdjęcia zostaną wydane również w formie kalendarza na kolejny rok (młodzi uczestnicy projektu zaprojektują również jego oprawę graficzną). W ramach projektu młodzież wykona również (pod okiem lokalnych artystów) samodzielnie zaprojektowaną i wykonaną instalację artystyczną z naturalnych surowców np. ze starych książek, wikliny. Jej wernisaż jest planowany w Bibli(o)grodzie.
- Warsztaty projektowania – cykl warsztatów skierowanych do mieszkańców Nowego Tomysła wykorzystujący Bibli(o)gród jako miejsce inspirujące do kontaktu z naturą. Planowane są np. warsztaty malowania karmników, warsztaty plecionkarskie, warsztaty robienia lampionów itp.

Załącznik 1. Demografia uczestników badania

Komponent ilościowy

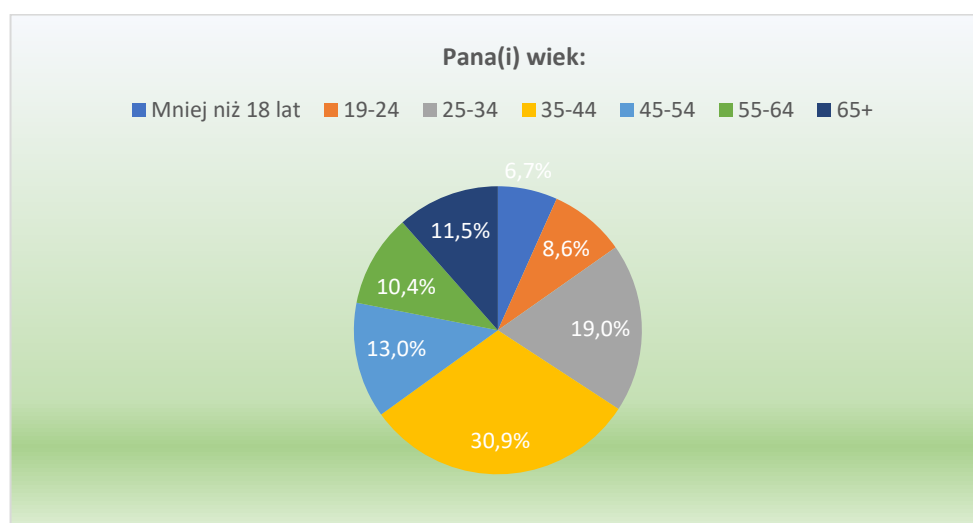
Tak jak zostało to opisane w podrozdziale 1.3, dobór próby miał charakter celowy. W ramach badania starano się dotrzeć do jak najszerszego grona osób zainteresowanych ofertą kulturalną Biblioteki i miasta oraz zaangażowanych w życie społeczności lokalnej. Połączenie różnych technik badawczych w ramach komponentu ilościowego miało również zapobiec sytuacji niedoreprezentowania określonych zbiorowości czytelników (np. seniorów rzadziej korzystających z Internetu).

Większość respondentów stanowiły kobiety – 74,8% wobec 25,2% mężczyzn.

N=266

Największą grupę wśród respondentów stanowiły osoby w wieku 35-44 (30,9%) i nieco młodsze 25-34 (19%). Licznie reprezentowane były również osoby nieco starsze, w wieku 45-54 (14%) i 55-64 (10,4%) oraz seniorzy w wieku powyżej 65 lat (11,5%). Stosunkowo najmniej było respondentów najmłodszych: w wieku 19-24 (8,6%) oraz młodszych niż 18 lat (6,7%).

N=269

Wśród respondentów ankiet 98,3% stanowili mieszkańcy powiatu nowotomyskiego.